

NOVA PRAVDA

GLASILO NARODNO-SOCIJALISTIČNE STRANKE.

Uredništvo:

Ljubljana, Stari trg št. 19. Telefon št. 359.

Izhaja dnevno

Posamezna številka velja 1 kreno

Upravništvo: Ljubljana, Gradšče 7, levo. T. 77.

Naročnina: Mesečno 12 K. Inserati po dogovoru.

Manifestacijski shod NSS.

Včerajšnji naš manifestacijski shod je nad vse sijajno uspel. Shod je otvoril tovariš Jarh iz Maribora, nakar so govorili tov. Deržič, Juvan in Brandner. Tov. dr. Ravnik je bil nujno zadržan in se shoda ni mogel udeležiti. Po shodu

se je vkljub slabemu vremu vršil obhod po mestu od »Uniona« do »Narodnega doma«, kjer so govorili tovariši Tavčar, dr. Sernee in Rupnik. Obširnejše poročilo prinesemo v jutrajšnji številki.

Jadranska delegacija v Ljubljani.

Naša jadranska delegacija je dospela na ljubljanski glavni kolodvor pred sinoči ob 21. uri. Na postaji jo je pričakovala deputacija vseh strank, Narodni svet za zasedeno ozemlje ter mnogo občinstva. Člane deputacije dr. Vesniča, Trumbiča in Stojanoviča je pozdravil v vlaku najprej dr. Brejc. Nato so ministri izstopili iz vlaka in odšli v postajni salon. Tam se je delegaciji predstavilo odposlanstvo, v katerem so bile zastopane vse slovenske stranke in zastopniki Nar. sveta za Primorje. V sprejemnici postajenačelnika so se razgovarjali delegati s deputacijo skoro celo

uro. Deputacija je ministre pozdravila, jim izrekla zaupanje ter jim predložila svoje težnje in zahteve z ozirom na pogajanja. Dr. Trumbič in Vesnič sta odposlanstvo zagotovila, da bo delegacija z najboljšo voljo upoštevala želje celega našega naroda in da bo skušala doseči pri pogajanjih čim boljši uspeh. Po končanem razgovoru so se ministri od odposlanstva poslovili in stopili v svoj salonski voz ter se odpeljali ob 21.50 s Simplon-ekspresom št. 13 dalje proti Logatcu, odkoder bodo nadaljevali svojo pot v Italijo s posebnim vlakom.

Izgredi v Italiji.

Ob proslavi zmage je došlo na trgu Colonna do spopadov s futuristi in do antidinastičnih demonstracij. Voditelj futuristov je imel nagovor, v katerem je izjavil, da je vsa Italija za D'Annunzia in da ni več kralja. D'Annunzia da

pripoznavajo za pravega gospodarja. Tudi voditelj futuristov Marinetti je imel govor, v katerem je zahteval, da naj se odstrani kraljestvo. Prišlo je do spopadov, pri katerih je bil Marinetti aretiran.

Druga internacionala proti tretji.

Izvršilni odbor druge internacionalne obtožuje v manifestu voditelje tretje internacionalne, da demoralizirajo delavce, da so ustvarili oboroženo diktaturo ne proletarijatu, temveč nekega odbora, da so odpravili mezno suženjstvo, zato pa uvedli državno suženjstvo in razširili v Rusiji smrt in bedo. Manifest so podpisali Henderson in Ramsay MacDonald (Anglija), Hulsman in Van der Velde (Belgija), Trolstrad (Holandija), Otto Weis (Nemčija) in Endberg (Švedska).

Železničarska stavka v Avstriji.

Kakor poročajo listi, so snoči nameščenci južne železnice v D.N. mestu sklenili, da takoj prično stavkati, ker se ni dosegel sporazum v zahtevati zaslišni pomoči. Po 20. se ni odpeljal noben vlak. Na Dunaju in na postajah južno od Dunajskega Novega mesta bodo šele danes zavzeli stališče k sklepu stavke. Stavka nameščencev južne železnice traja dalje. Promet na južni železnici je ustavljen v istem obsegu kot včeraj. Pričakuje se, da se stavka konča jutri. Južna železnica je pričela danes pogajanja z državno železnico, da bi državna železnica prevzela najvažnejše vlake v oddaljene kraje. Večerni vlak je že odšel z zapadnega kolodvora.

Nemiri v Italiji.

Skupino demonstrantov, ki je hotela sneti o priliki zmage socialnih demokratov pri občinskih volitvah razobešen o rdečo zastavo, so socialisti, ki so bili v mestni hiši, sprejeli s strelji. V mestni hiši je došlo do spopada. Pri tem se je razletela ročna granata, ki jo je imel v žepu socialistični poslanec Scarabello. Scarabello je bil ubit, več oseb pa je ranjenih. Rdečo zastavo so nato od strani.

Izid ameriških volitev.

Maon poroča iz New-Yorka, da je bil Harding v 37, Cox pa v 11 država večina.

Zagrebski privatni nastavljenici.

Za danes je sklicana skupščina privatnih nameščencev, na kateri se predloži spomenica, ki je bila 1. oktobra izročena delojemalcem. Ako se tem zahtevam ne ugotovi, se ustavi delo v celi deželi.

Poljska zveza z Romunijo.

»Kurier Warszawski« je naziranj da pogajanja z romunskim zunanjim ministrom Take Jonescom niso dovedla do pozitivnega uspeha in v prvi vrsti radi neprijaznih odnošajev med Poljsko in Češkoslovaško. List se ogreva za zvezo Poljske z Romunijo in poroča nadalje, da se bodo tozadevna pogajanja med Poljsko in Romunijo nadaljevala v Bukarešti. V imenu Poljske se bo pogajal bukareški poljski poslanik.

Kandidatura dr. Trumbiča.

Minister za zun. stvari dr. Trumbič je izjavil volilnim odborom demokratske pučke in težačke stranke ter izvenstrankarski skupini, da sprejme ponudene kandidature. Potemtakem bo dr. Trumbič v Dalmaciji nosilec štirih list.

Aretirani boljševiki.

Dunaj, 5. nov. »Neues Wiener Tagblatt« javlja, da je dunajska policija aretirala tri boljševiške agitatorje, ki so bili zaposleni pri vodstvu tukašnje komunistične stranke in ki so oskrbovali tudi kurirsko službo med Dunajem in Moskvo. Po preiskavi bodo boljševiki izgnani iz Avstrije.

Boljševiki izpraznili Odeso.

Potrjuje se vest, da so bile boljševiške čete prisiljene, umakniti se iz Odesa. Ukrajinski ustaši so že zasedli severni del mesta. Železniška proga Žmerinka—Odesa je do križišča Jalta v rokah Ukrajincev.

Wrangel se umika.

Najnovejša vesti o gen. Wranglu so zelo neugodne. Rdeče čete napredujejo. Za Wrangla obstoi nevarnost, da ga boljševiki ne odrežejo od njegove operacijske baze na Krimu.

Naša pot.

Ko so vstali pred leti v Trstu prvoboritelji za našo idejo, takrat še med nami ni bila znana misel narodnega socializma. Tlela pa je že takrat v srcih tisočev, tisočev izrabljenih in ponižanih.

Mi vsi, ki nas izkorišča kapital dan za dnevom, smo čutili takrat v srcih isto hrepenenje, kot ga čutimo danes. Naše pesti so se krčile ob premišljevanju krivic, ki nam jih je nalagal in ki nam jih še nalaga današnji družabni red in naša srca so gorela čiste ljubezni do domovine — kakor se krčijo naše pesti danes, in kakor danes gorijo naša srca. Tlelo je hrepenenje po boljšem, tlelo je in zaman iskalo besede in oblike.

Izdali so nas oni, ki smo se nanje opirali, izdali so nas vsi, ki smo vanje verovali, hrepenenje pa je ostalo čisto in večno, kakor je večni duh človeški, in večna domovina. In v hrepenenju se je rodila volja in v ljubezni je rastle naša moč. Izdani in prevarani smo stisnili pesti, zaškripali z zobmi in se zavedli jasno, kje je naša pot in kam nas mora vesti. In čimbolj so nas tolkli in čimbolj prezirali, toliko trša je postajala naša pest, toliko močnejša naša volja. Hrepenenje je našlo besedo in obliko, in kar nam je bilo prej le svetla sanja v temni noči, je postalo vidna resnica.

Zavedli smo se v tem trenutku,

da smo tudi mi socialisti, da ni naše hrepenenje po pravičnosti družabnega reda ničesar drugega, kot nezavedno čutenje vzvišene ideje socialne enakopravnosti. Zavedli smo se, da ta socialna enakopravnost ne nasprotuje naši domovinski ljubezni — postali smo narodni socialisti.

Tudi danes naše ljudstvo že ne ve, kaj se godi okoli njega. Kakor mladenič stoji danes to naše ljudstvo in ne ve, naj-li gre za glasovi svojih zavajalcev, ali naj gre za glasom svojih resničnih bratov in prijateljev. Od vseh strani čuje zapeljiv glas izkušnjave: pojd z menoj, pojd z menoj! Ta zapeljivi glas pa prihaja od onih naših neprijateljev, ki so se redili in se še rede od naših žuljev, ki so potrebovali in še potrebujejo delavskih sužnjev, ker bi brez njih morali poginiti.

Narod, odpri oči! Narod pogledj okoli sebe! Ti težko preizkušeno ljudstvo, dvigni glavo, vzravnaj svoj upognjeni hrbet in videl boš satanske obraze, ki se posmehujejo tvoji revščini, ki izrabljajo tvojo nevednost, ki ti kujejo roke v robske okove.

Danes, glej danes pa stopa pred te tvoj prijatelj, danes stopa pred te rešilna ideja narodnega socializma. Otresi se svojih zavajalcev in izkoristiščevalcev, upri se izkušnjavam — in glas tvoje lastne vesti ti pove, kaj ti je storiti in za kom moraš iti . . .

Za osamosvojitvev proletarijata.

Opazovanje življenja v industrijskih krajih nudi treznemu opazovalcu nekaj zanimivih, pa tudi presenetljivih dejstev, iz katerih zamore spoznati glavne vzroke obstoja današnjega krivičnega in nevzdržljivega socialnega ustroja.

Pomanjkanje izobrazbe v delavskih in kmetskih masah je prvi in glavni vzrok, da se te sloje tako nezasižno izkorišča.

Kot otrok že mora navadno proletarska kri za zaslužkom. Kar mu je nudila ljudska šola — in je bilo dosedaj prav malo — je brez napora pozabil, ko je pasel živino po gmajnah ali pa opravljal druga dela, za katera se pač običajno nedorasli uporabljajo. Popolnoma nevednega ga zavede tedaj usoda v kak industrijski centum, kjer zijaje poslušna razgovore svojih starejših tovarišev brez vsakega umevanja, prav tako, kakor se je tem slednjim pred par leti godilo.

Ujame nekoliko fraz o socializmu, priuči se rentati nad kapitalističnim izkoriščanjem delavca in socialist je gotov. Vsa socialna vprašanja rešuje na način, kot ga je naučil iz govorjenja svojih tovarišev. Iz socialista se prelevi v komunista in kdor njegovemu naziranju slepo ne pritrdi, je izdajalec proletarijata, ki zasluži, da se proti njemu uporabljajo vsa sredstva terorja.

K temu pride še alkohol. Ob plačilnih dnevih so krčme vedno polne. Vse najdeš tu, družinske očete in samec mlade in stare. Zaslužek za katerega je garal cel teden se porablja v neopravičljivi meri za alkohol, ki se uživa v škodljivih množinah. Ko je človek v njo in ga zapusti razsodnost, siplje v znoj zasluženi denar z obema rokama. Pozno v noč vriska in prepeva alkohol iz onemogljih, opotekajočih se teles svojo zlobno in škodoželjno triumfalno pesem. Ker se navadno hudčiča s satanom iz-

ganja, se seveda drugi dan isti dogodek ponovi, tretji dan pa je telo vsled zlorabe alkohola tako onemoglo, da se ga mora s »plavim« kurirati.

Efekt je seveda nasleden: zaslužek v veliki meri na pijakah porabljen, en delavni dan in s tem zaslužek izgubljen, najdragocnejše — zdravje — oškodovano.

Svoja opazovanja v manjšem industrijskem kraju sem zaključil v približno tejli sliki:

Ob plačilnih dnevih (vsakih 14 dni) najdeš po gostilnah približno 60% vsega delavstva, to je 600. Ako računimo, da zapravi vsak izmed njih 50 kron, ktera svota ni previsoko vzeta, ugotovimo, da je sleherni najmanj 40 kron pozapravi popolnoma po nepotrebnem. En sam tak večer torej pogoltne približno 24000 kron delavskih žuljev. Ker imamo takih večerov letno najmanj 30, znaša ta grozni davek v tem kraju svoto od 720000 kron. Pri že omenjeni navadi »plave kure« znaša škoda pri skrajšanem zaslužku najmanj polovico tega zneska, tako da dobimo letno izgubo nad 1 milijon kron delavskega premoženja že v manjšem industrijskem kraju. Seveda so te svote v večjih krajih tudi sorazmerno večje in ko bi sesteli te postavke samo v naši ožji domovini, bi naštehi svote, s katerimi bi lahko z velikanskimi koraki šli proti našemu cilju, pravišni ureditvi socialnih razmer.

Kdo je temu dejstvu kriv? Delavstvo? Ne, to delavstvo, ki v nevednosti slabi svoje zdravje in svojo finančno moč, ono ni krivo. Krivo je pomanjkanje izobrazbe, in kot posledica tega tudi pomanjkanje razsodnosti.

Kriv pa je v veliki meri tudi velik del inteligence, ki misli, da zaostri svoji človečanski dolžnosti, ako se za pol ure pokaže na kakih delavski prire-

